

2. Банкиров В.Ф. Двигательные режимы спортсменов после оперативного лечения подкожных разрывов ахиллова сухожилия. Проблемы лечебной физкультуры и травматологии / В.Ф. Банкиров. – М. : Физкультура и спорт, 2010. – 138с.
3. Белоковский В.В. Исследование зависимости между рабочими амплитудами и активной подвижностью в движениях ног брассиста / В.В. Белоковский. // Теория и практика физ. культуры. – 2012. – №10. – С. 36-38.
4. Веселовский В.П. Практическая вертебрология и мануальная терапия / Веселовский В.П. – Рига: АРС - МЕДИА, 2011. – 252с.
5. Гиршин С.Г. Чрезкожный погружной шов ахиллова сухожилия при свежих его разрывах / С.Г. Гиршин // Ортопедия, травматология и протезирование. – 2010. – №10. – С.59 - 62.
6. Григорьева Т.С. Опыт лечения поврежденных ахиллова сухожилия / Т.С. Григорьева // Хирургия. – 2010. – №9. – С.43-45.
7. Краснов А.Ф. Диагностика и лечение поврежденных ахиллова сухожилия / А.Ф. Краснов // Ортопед., травм, и прот. – 2010. – №12. – С. 38-42.
8. Миронова З.С. Клиника и оперативное лечение подкожных разрывов ахиллова сухожилия / З.С. Миронова // Ортопед., травм, и прот. – 2006. – №4. – С.45-47.
9. Миронова З.С. Повреждения ахиллова сухожилия при занятиях спортом / З.С. Миронова // Ортопед., травм, и прот. – 2007. – №4. – С.24-27.
10. Шойлев Д. Спортивная травматология / Д. Шойлев. – София, 2006. – 168с.
11. Clement D.B. Achilles tendinitis and peritendinitis. Etiology and treatment / D.B. Clement // Am. J. sport med. – 2004. – №12. – P. 22-24.

References

1. Ataev, Z.M. (2009). Izometricheskaya gimnastika pri lechenii perelomov trubchatykh kostej. M.: Fizkultura i sport.
2. Bankirov, V.F. (2010). Dvigatelnye rezhimy sportsmenov posle operativnogo lecheniya podkozhnykh razryvov ahillova suhozhihiya. Problemy lechebnoy fizkultury i travmatologii. M.: Fizkultura i sport.
3. Belokovskij, V.V. (2012, October). Issledovanie zavisimosti mezhdru rabochimi amplitudami i aktivnoy podvizhnostyu v dvizheniyah nog brassista. Teoriya i praktika fiz. kultury. 10, 36-38.
4. Veselovskij, V.P. (2011). Prakticheskaya vertebrologiya i manualnaya terapiya. Riga: ARS - MEDIA.
5. Girshin, S.G. (2010, October). Chrezkozhnnyj pogruzhnoj shov ahillova suhozhihiya pri svezhih ego razryvah. Ortoped., travm, i prot. 10, 59-62.
6. Grigoreva, T.S. (2010, September). Opyt lecheniya povrezhdenij ahillova suhozhihiya. Hirurgiya. 9, 43-45.
7. Krasnov, A.F. (2010, December). Diagnostika i lechenie povrezhdenij ahillova suhozhihiya. Ortoped., travm, i prot, 12, 38-42.
8. Mironova, Z.S. (2006, April). Klinika i operativnoe lechenie podkozhnykh razryvov ahillova suhozhihiya. Ortoped., travm, i prot, 4, 45-47.
9. Mironova, Z.S. (2007, April). Povrezhdeniya ahillova suhozhihiya pri zanyatiyah sportom. Ortoped., travm, i prot. 4, 24-27.
10. Shojlev, D. (2006). Sportivnaya travmatologiya. Sofiya.
11. Clement, D.B. (2004, December). Achilles tendinitis and peritendinitis. Etiology and treatment. Am. j. sport med, №12, 22-24.

Лихолай А.С.
викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ОЛІМПІЙСЬКА СПАДЩИНА» ЯК ЕЛЕМЕНТ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Підготовка і проведення Олімпійських ігор як спортивного дійства міжнародного рівня зумовлює появу феномену «олімпійської спадщини». Ці довгострокові матеріальні та нематеріальні, позитивні та негативні сторони активів, що залишаються після закінчення спортивного свята, в подальшому змінюють територію проведення ігор та впливають на всіх учасників Олімпійських ігор. Дослідження спадщини олімпійського руху, її основних напрямів і форм виступає важливим елементом олімпійської освіти, оскільки олімпійська спадщина може сприяти формуванню гармонійно-розвинутої особистості на основі гуманістичних цінностей олімпізму через вивчення наслідків підготовки та проведення олімпійського дійства, розширення світогляду і доповнення знань про Олімпійський спорт та олімпійський рух. У ході дослідження виявлено неоднозначність та однокісність формулювання поняття «олімпійської спадщини» авторами. З огляду на те, що існуючі визначення не в повній мірі розкривають сутність феномену спадщини олімпійського руху, нами запропоновано визначати «олімпійську спадщину» як сукупність довготривалих матеріальних та нематеріальних ефектів, які всебічно впливають на соціум, розвиток спорту та міст, екологію та економіку країн-учасниць Олімпійських ігор.

Ключові слова: олімпійська спадщина, спадщина олімпійського руху, олімпійський рух, олімпійська освіта, Олімпійські ігри.

Лихолай А. С. Дефиниция понятия «олимпийское наследие» как элемент олимпийского образования.

Подготовка и проведение Олимпийских Игр как спортивного явления мирового масштаба способствовало появлению феномена «олимпийское наследие». Эти долгосрочные материальные и нематериальные, положительные и отрицательные эффекты, которые остаются после окончания спортивного праздника, в дальнейшем сказываются на развитии территории проведения Игр и влияют на всех участников Олимпийских Игр. Исследование достояния

олимпийского движения, его основных направлений, форм и элементов выступает важным элементом олимпийского образования, так как способствует формированию гармонично развитой личности на основе гуманистических ценностей олимпизма, через изучение последствий подготовки и проведения олимпийского действия, расширения кругозора и дополнения знаний об Олимпийском спорте и олимпийском движении. В ходе исследования выявлено неоднозначность и односторонность формулировки понятия «олимпийского наследия» авторами. Учитывая то, что существующие определения не в полной мере раскрывают сущность феномена наследия олимпийского движения, нами предложено определять «олимпийское наследие» как совокупность долговременных материальных и нематериальных эффектов, которые разносторонне влияют на социум, развитие спорта и городов, экологию и экономику стран-участников Олимпийских игр.

Ключевые слова: олимпийское наследие, наследие олимпийского движения, олимпийское движение, олимпийское образование, Олимпийские игры.

Lykholai A. Definition of the concept "olympic legacy" as an elements of olympic education. *The preparation and holding of the Olympic Games as a sporting international event forms the phenomenon of "olympic legacy". The International Olympic Committee has identified five main areas for the achievements of the Olympic Games: social, sporting, environmental, urban and economic. These long-term material and immaterial, positive and negative aspects of Olympic heritage that remaining after the sporting competition, will further change the territory of the Games and affect all participants in the Olympic Games. The study of the main directions, forms and elements of the Olympic inheritance it is an important element of the Olympic education as a pedagogical process for the formation of a harmoniously developed personality based on the humanistic values of Olympism, through studying the consequences of the preparation and holding of the Olympic performance, expanding the ideology and complementing knowledge about the Olympic sport and Olympic movement. Our researching revealed the ambiguity of the concept of "Olympic legacy" by the authors. The analysis of literary sources allowed to reveal the one-sidedness of definitions. Some authors consider only the positive side of the effects of the Olympic Games, another group of researchers studying the inheritance as an asset only for the host region, other scientists characterize the legacy in the context of their problems. We thought that the existing definitions do not fully disclose the essence of the phenomenon of the inheritance of the Olympic movement, so we determine the "Olympic legacy" as a combination of long-term material and non-material effects that have a comprehensive impact on society, the development of sport and cities, the environment and the economy of the countries- participants in the Olympic Games.*

Keywords: Olympic heritage, legacy of the Olympic movement, Olympic movement, Olympic education, Olympic games.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день Олімпійські ігри набули популярності для мільярдів глядачів, тисяч учасників, перетворившись в одну з найяскравіших подій світового масштабу. Вплив Олімпійських ігор охоплює всі суспільні сфери життєдіяльності суспільства, зокрема, соціально-економічний та культурний розвиток [6, 4, 3].

На VI світовому форумі з питань освіти, культури і спорту делегатами від понад 600 національних олімпійських комітетів, міжнародних федерацій, культурно-освітніх установ, організацій та експертів ЮНЕСКО, прийнято Бусанський план, в якому означено необхідність використання будь-якої можливості для просування спортивних ідеалів та культурних цінностей за допомогою олімпійської освіти [11]. Тому явище олімпійської спадщини є важливою частиною олімпійської освіти як педагогічного процесу, що базуються на гуманістичних цінностях олімпізму. Олімпійська освіта сприяє формуванню гармонійно-розвиненої особистості через набуття знань, умінь, навичок та розвиток здібностей, інтересів, потреб і ціннісних орієнтацій [11].

Аналіз літературних джерел. Авторами зроблено спроби детермінувати поняття «олімпійська спадщина» у контексті досліджуваної проблеми. Спадщину олімпійського руху досліджено Д. Кулішкіним [3] з позиції соціально-економічного впливу на територію, де відбуваються Олімпійські ігри. На сьогодні термін «олімпійська спадщина» розкрито з урахуванням наслідків для навколишнього середовища [2], висвітлено як культурно-освітній компонент [5], досліджено в контексті міжнародних відносин та історичного розвитку олімпійського руху [4].

Отже поняття «олімпійська спадщина» визначається у працях українських та зарубіжних науковців з різних ракурсів, зокрема з точки зору її матеріальних та нематеріальних властивостей, позитивної та негативної оцінки, класифікації «твердих та м'яких форм» [2, 5, 7], соціально-економічного, екологічного, культурного та інших напрямів [10]. Цілісна оцінка поняття необхідна для комплексних знань про олімпійську спадщину. Розходження думок авторів щодо дефініції спадщини олімпійського руху зумовлює необхідність систематизувати основні підходи щодо визначення терміну

Мета статті: узагальнити дані літературних джерел та уточнити поняття «олімпійська спадщина».

Завдання: дослідити напрацювання українських та зарубіжних вчених та систематизувати основні підходи щодо визначення спадщини олімпійського руху і на основі опрацьованих матеріалів уточнити поняття «олімпійська спадщина».

Методи дослідження: вивчення, теоретичний аналіз та узагальнення наукових та науково-методичних літературних джерел.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спадщина – це нові культурні та нематеріальні активи. На відміну від поняття «вплив», що означає негайні та короткострокові зміни, вона має довгострокову перспективу та витримує «випробування часом» [7].

Питання щодо концепції олімпійської спадщини вперше з'явилося у 90-х рр. XX ст., під час підготовки до Олімпійських ігор в Атланті (1996 р.). Усвідомлюючи різноманітність та важливість спадщини, у 2002 році МОК ініціював з'їзд «Спадщина Олімпійських ігор: 1984-2000 рр.». У ході обговорення зібранням здійснено спробу детермінувати «олімпійську спадщину». Однак, виявилось, що існує проблема використання універсальних виразів та понять для дефініції, що мали б уніфіковане значення на різних мовах та культурах [6].

В одному з пунктів Олімпійської хартії місією олімпійського руху з урахуванням суспільного розвитку та

екологічного середовища визнано одержання позитивної спадщини Олімпійських для країн і міст, що організують Олімпійські ігри [8].

Міжнародним олімпійським комітетом олімпійська спадщина сприймається інструментом діалогу та взаєморозуміння у рамках олімпійського руху. Організацією прийнято визначати термін як сукупність очевидних наслідків підготовки та проведення Олімпійських ігор, що охоплює всі матеріальні і нематеріальні довгострокові вигоди, зумовлені або прискорені Олімпійськими іграми, спортивними заходами для людей, міст та територій, причетних до олімпійського руху. Тобто олімпійська спадщина розглядається виключно як позитивний ефект від проведення змагань та стосується переваг, що отримує приймаюча сторона [6].

На відміну від офіційної позиції Міжнародного олімпійського комітету, Х. Прейсс [7] трактує олімпійську спадщину як сукупність позитивних та негативних наслідків, планованих та непланованих, матеріальних та нематеріальних елементів і проявів, зумовлених проведенням спортивного дійства. Поряд з позитивними аспектами, вчений вказує на негативні наслідки, серед яких борги за будівництва, високі альтернативні витрати, занедбання спортивної інфраструктури після завершення події тощо [7].

Під олімпійською спадщиною З. Кузнецова [2] розуміє сукупність взаємопов'язаних компонентів як історично сформованих цінностей та досягнень, надбаних в результаті проведення Ігор. Дослідниця звернула увагу на негативні наслідки проведення спортивної мегаподії для екології та навколишнього середовища [2].

У той же час К. Кападокіс [9] розглядає наслідки підготовки і проведення Олімпійських ігор з точки зору їх ефективності для жителів міста приймаючої сторони. Олімпійська спадщина розглядається як сукупність негайних та довгострокових витрат і вигод, що можуть залишати сприятливі або несприятливі наслідки для мешканців місця проведення Олімпійських ігор. Дослідження олімпійських надбань, на думку автора, важливо для розуміння їх впливу та максимізацію позитивних результатів та мінімізацію негативних наслідків від проведення спортивного свята [9].

З точки зору К. Берклі [4], олімпійською спадщиною можуть вважатись лише ті здобутки літніх та зимових Олімпійських ігор, що здатні увійти у життя кожної людини незалежно від віку і статі. Ці зміни стосуються розвитку видів спорту, підтримки спортсменів та підростаючого покоління регіону, де були проведені змагання [4].

Під олімпійською спадщиною Д. Кулишкін [3] має на увазі досягнення і цінності, зокрема, побудовані об'єкти під час підготовки до проведення Олімпійських Ігор, що залишаються та сприяють подальшому розвитку регіону. Від розглядає її матеріальні та нематеріальні аспекти, які здатні прискорити економічний розвиток приймаючої території та вплив Ігор на туристичний розвиток регіону. Окрім матеріального, дослідник визначає нематеріальний ефект олімпійської спадщини, наприклад, просування олімпійських цінностей, створення сприятливих умов для подальшого економічного розвитку, проведення заходів для поліпшення екології та інші [3].

Культурно-освітню складову сучасного олімпійського руху розглянуто Л. Радченко [5]. Поняття «культурні надбання Античних ігор» дослідниця трактує як відповідну точку для розуміння, інтерпретації та відродження олімпійських символів і ритуалів сучасного олімпійського руху. За тлумаченням автора, культурно-освітня спадщина поділяється на матеріальні та нематеріальні надбання, де під матеріальними артефактами маються на увазі будівлі, літературні твори, скульптури тощо, а духовні цінності представлені кодексом честі атлета, принципом громадянськості тощо [5].

Таким чином, передаючись із покоління у покоління, Олімпійська спадщина щоразу збагачується після проведення чергових ігор. Вона здатна впливати на економіку та соціальний розвиток як країни-приймача, так і країн учасниць, а також може трактуватися як культурний здобуток людства. Розглядаючи спадщину олімпійського руху у педагогічній системі, можна стверджувати, що освіта на основі олімпізму сприяє розвитку гармонійно розвиненої особистості. При цьому до сьогодні не до кінця вичерпано потенціал Олімпійської спадщини як інструменту формування прийдешніх поколінь.

Висновки. У ході роботи виявлено, що запропонована Міжнародним олімпійським комітетом дефініція «олімпійської спадщини» враховує лише позитивні ефекти від підготовки та проведення Ігор. Виявилось кілька підходів щодо визначення спадщини олімпійського руху. Частина авторів має на увазі лише наслідки для території, де були проведені Олімпійські ігри, а інші дослідники, намагаючись визначити поняття спадщини олімпійського руху, характеризують сукупність її форм, видів та напрямів.

На нашу думку, запропоновані визначення не у повній мірі розкривають сутність спадщини олімпійського руху в повній мірі.

Ми вважаємо, що «олімпійська спадщина – це сукупність довготривалих матеріальних та нематеріальних ефектів, накопичених упродовж історії Олімпійських ігор, які всебічно впливають на соціум, розвиток спорту та міст, екологію та економіку країн-учасниць Олімпійських ігор.

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні вивчення напрямів, видів та форм олімпійської спадщини для використання здійснених досліджень у процесі підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту.

Література

1. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб./ В.М. Єрмолова. – К., 2011. – 335 с.
2. Кузнецова З. М., Чаплит Д.-Л. Олимпийские экологические проблемы как наследие Зимних игр / З. М. Кузнецова, Д.-Л. Чаплит // Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта. – №2(23). – 2012. – С. 72-84.
3. Кулишкін Д. Ю. Олимпийское наследие как фактор социально-экономического развития туристической территории (на примере города-курорта Сочи): дисс. ... канд. економ. наук : 08.00.05 / Кулишкін Д. Ю. – Сочи, 2017. – 158 с.
4. Беркли Колин. Международная политика и современное олимпийское движение от Москвы до Лондона (1980-2012) / Колин Беркли Мойнихен. – Санкт-Петербург: СПбГУП, 2014. – 64 с.

5. Радченко Л. О. Культурно-освітня складова сучасного олімпійського руху: зміст та наповненість/ Л. О. Радченко // Науковий часопис НПУ ім. Драгоманова. – Вип. 11 (93). – К., 2017. – С. 91-93.
6. IOC Legacy Strategic Approach: Moving Forward [Електронний ресурс] // International Olympic Committee. – Lausanne. – 2017. – р. 13-15. – Режим доступу: <http://www.olympic.org/olympic-legacy>.
7. Gratton Chris, Holger Preuss. Maximizing Olympic impacts by building up legacies / Chris Gratton, Preuss Holger // The International Journal of the History of Sport. – № 25 (14). – 2009. – р. 1922-1938.
8. Kapadokis Kostas, Kaplanidou Kiriaky. Legacy perceptions among host and non-host Olympic Games residents: a longitudinal study of the 2010 Vancouver Olympic Games / Kostas Kapadokis, Kiriaky Kaplanidou // 2011 North American Society for Sport Management Conference (NAASM 2011). – London, 2011. – р. 365-366.
9. Olympic Chapter [Електронний ресурс] // International Olympic Committee. – Lausanne : Chsteaude Vidy, 2017. – р. 57 с. – Режим доступу: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/16184742.2012.680067>.
10. Olympic legacy // International Olympic Committee. – Lausanne : Chsteaude Vidy, 2013. – р. 39.
11. The Busan Action Plan. // International Olympic Committee. – 2008. – Режим доступу: <http://multimedia.olympic.org>.

Reference

1. Iermolova, V.M (2011), "Olimpiiska osvita: Teoriia i praktyka", Kiev, 335 s.
2. Kuznecova, Z. M. and Chaplit, D.-L. (2012), "Olimpijskie ekologicheskie problemy kak nasledie Zimnih igr", Pedagogiko-psihologicheskie i mediko-biologicheskie problemy fizicheskoy kultury i spor-ta, no 2(23), pp. 72-84.
3. Kulishkin, D. Yu. (2017), "Olimpijskoe nasledie kak faktor socialno-ekonomicheskogo razvitiya turistichekoy teritorii (na primere goroda-kurorta Sochi)", Sochi, 158 s.
4. Berkli, K. (2014), "Mezhdunarodnaya politika i sovremennoe olimpijskoe dvizhenie ot Moskvyy do Londona (1980-2012)", Vol.164, Sankt petersburg, . 64 s.
5. Radchenko, L. O. (2017), "Kulturno-osvitnia skladova suchasnoho olimpiiskoho rukhu: zmist ta napovnenist", Naukovyi chasopys NPU im. Drahomanova, Vol.11 (93), pp. 91-93.
6. IOC Legacy Strategic Approach: Moving Forward (2017), International Olympic Committee, pp. 13-15, available at: <http://www.olympic.org/olympic-legacy>.
7. Gratton, C. and Holger P. (2009), "Maximizing Olympic impacts by building up legacies", The International Journal of the History of Sport, Vol. 25 (14), pp. 1922-1938.
8. Kapadokis, K. and Kaplanidou K. (2011), "Legacy perceptions among host and non-host Olympic Games residents: a longitudinal study of the 2010 Vancouver Olympic Games, 2011 North American Society for Sport Management Conference (NAASM 2011), pp. 365-366.
9. Olympic Chapter (2011). International Olympic Committee, Lausanne : Chsteaude Vidy, 57 s.
10. Olympic legacy(2013). International Olympic Committee, Lausanne : Chsteaude Vidy, 39 s.
11. The Busan Action Plan. (2008). International Olympic Committee, Lausanne, available at: URL: <http://multimedia.olympic.org>.

Несен О.О.,

**к.фіз.вих, доцент кафедри спортивних та рухливих ігор,
Харківська державна академія фізичної культури**

Харченко Є.С.,

викладач кафедри спортивних та рухливих ігор, Харківська державна академія фізичної культури

ЗМІНА ПОКАЗНИКІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ БАСКЕТБОЛІСТІВ ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТРЕНУВАЛЬНОЇ МАСКИ

У статті розкрито деякі особливості термінових фізіологічних реакцій організму спортсменів на фізичні навантаження, що виконуються ними у спеціальних тренувальних масках. Встановлено, що при виконанні тренувального навантаження у спортсменів, які виконували запропоноване навантаження у звичайному для себе режимі дихання (контрольна група) показники ЧСС були достовірно нижчими ніж у спортсменів експериментальної групи, які виконували навантаження у спеціальних тренувальних масках ($p < 0,05$). Сатурація киснем крові у спортсменів експериментальної групи менша ніж у спортсменів контрольної групи. Різниця встановлена на рівні 2,60% та має достовірний характер ($p < 0,05$). Використання спеціальної тренувальної маски під час навчально-тренувального процесу баскетболістів студентської команди призвело до більш відчутних покращень спеціальної підготовленості спортсменів експериментальної групи, але отримані дані не носили достовірний характер.

Ключові слова: тренувальна маска, кисень, навантаження, дихання, сатурація, баскетболісти, студенти.

Несен Е. А., Харченко Е. С. Изменения показателей специальной подготовленности баскетболистов под влиянием занятий с использованием специальной тренировочной маски. В статье раскрыты некоторые особенности физиологических реакций организма спортсменов на физические нагрузки, которые выполняются ими в специальных тренировочных масках. Установлено, что при выполнении тренировочного задания у спортсменов, которые выполняли предложенные нагрузки в обычном для себя режиме дыхания (контрольная группа) показатели ЧСС были достоверно ниже чем у спортсменов экспериментальной группы, которые выполняли задания в специальных тренировочных масках ($p < 0,05$). Сатурация кислородом крови у спортсменов экспериментальной группы меньше чем у спортсменов контрольной группы. Разница установлена на уровне 2,60% та имеет достоверный характер ($p < 0,05$).